

Selimiye Vakıf Müzesi (Selimiye Dar'ül Kurra Medresesi)

Utku Musa Suna*

Selimiye Vakıf Müzesi:

Osmanlı Devletine doksan küsur yıl başkentlik yapan Serhat Şehri Edirne, başta dünya şaheseri Selimiye Külliyesi olmak üzere, sahip olduğu tarihi ve kültür mirasıyla geçmişi bugünle buluşturan önemli şehirlerimizden biridir. Yüzyıllar öncesinden gelen vakıf kültür ve medeniyetini korumayı hedefleyen Vakıflar Genel Müdürlüğü, Edirne Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün yürüttüğü projeye, Edirne'ye Selimiye Vakıf Müzesi'ni kazandırdı.

Selimiye Vakıf Müzesi'ne mekân olarak seçilen Dar'ül Kurra Medresesi, inşasından yakın zamana kadar Osmanlı Devleti'ne yüksek eğitim kurumu olarak hizmet vermiştir. Selimiye Külliyesi içerisinde, caminin güneybatı köşesinde yer alır. Yapı, cami ile birlikte Padişah II. Selim(1566-74) tarafından Mimarbaşı Koca Sinan'a 1569-1575 yıllarında inşa ettirilmiştir. İnşasında düzgün kesme taş ve tuğla malzeme kullanılan Dar'ül Kurra Medresesi'ne anıtsal bir kapı ile girilir. Ortada dikdörtgen avluyu dört yönden sivri kemerli bir sıra revak çevreler. Revağın gerisinde doğu yönde yer alan kare planlı kubbeli büyük oda dersane ve mescit; güney ve batı yöndeki odalar, medrese hoca ve öğrencilerinin kaldığı odalar olarak kullanılmıştır.

Dar'ül Kurra Medresesi paye bakımından altmışlık ve üzeri yüksek ihtisas medreseleri gibi en üst sınıfta yer almaktadır. Kuran-ı Kerim ve Arapça temel ders olmak üzere hadis, kelam, tefsir gibi dini ilimlerin yanı sıra tarih, coğrafya, matematik gibi pozitif bilimler okutulan dersler arasındadır.

* Müze Araştırmacısı, Edirne Bölge Müdürlüğü

Uzun yıllar boş ve bakımsız kalan Dar'ül Kurra Medresesi 2007 yılında tamamlanan restorasyonun ardından müze olarak yeniden düzenlenerek Selimiye Vakıf Müzesi adını aldı. Böylece, hem kültür turizmine bir eser daha kazandırılmış, hem de Mimar Sinan'ın önemli bir eseri bulunduğu kötü durumdan kurtarılarak, ilk haline kavuşturulmuştur.

Selimiye Camisi'nin ihtişamlı minarelerine bakan Selimiye Vakıf Müzesi'nde sergilenen eserlerin çoğunluğunu Edirne, Kırklareli ve çevresindeki vakıf yapılarına ait taşınır kültür varlıkları oluşturur. Vakıf yapılarında bulunan ve teberrukat adı verilen bu eşyalar, yapılan bakım çalışmalarının ardından, çağdaş bir anlayışla düzenlenen Vakıf Müzesi'nde yerlerini alarak hem depolara terkedilmişlikten kurtulmuş hem de birer kültür elçisi durumuna gelmişlerdir.

Geçmişte medrese hoca ve öğrencilerinin kullandığı küçük odalarda artık bu tarihi öneme sahip teberrukat eşyaları sergilenmektedir. Bu odalar, maden sanatı, hat sanatı, ahşap sanatı, çini sanatı ve saatler diye sınıflandırılmıştır. Bu bölümlerde sergilenen eserlerin her biri kendi çapında paha biçilmez değere sahip eski eserlerdir. Eserler, yapım malzemelerine uygun olarak bu odalarda teşhir edilmektedir. Maden bölümünde şamdan, alem, gülabdan, mangal, kapı tokmağı gibi çeşitli maden eserler, çini eserler bölümünde; Şah Melek Paşa Camisi'nin renkli sır, Selimiye ve Muradiye camilerinin sır altı çini örnekleri, saatler bölümünde günümüze sağlam olarak gelebilen antika saatler ve zamanı belirlemenin yanı sıra gök cisimlerinin konumlarını belirlemede kullanılan usturlablar, ahşap sanatı bölümünde; ders ve Kur'an-ı Kerim rahleleri, zikir tespihleri, ahşap süs eşyaları, kavukluk, Kur'an-ı Kerim muhafaza kutuları, el yazması Kur'an-ı Kerimler, hat bölümünde ise hat örnekleri, beratlar, hilyeler, hat icazetnameleri sergilenmektedir. Medresenin dershanesinde, cansız

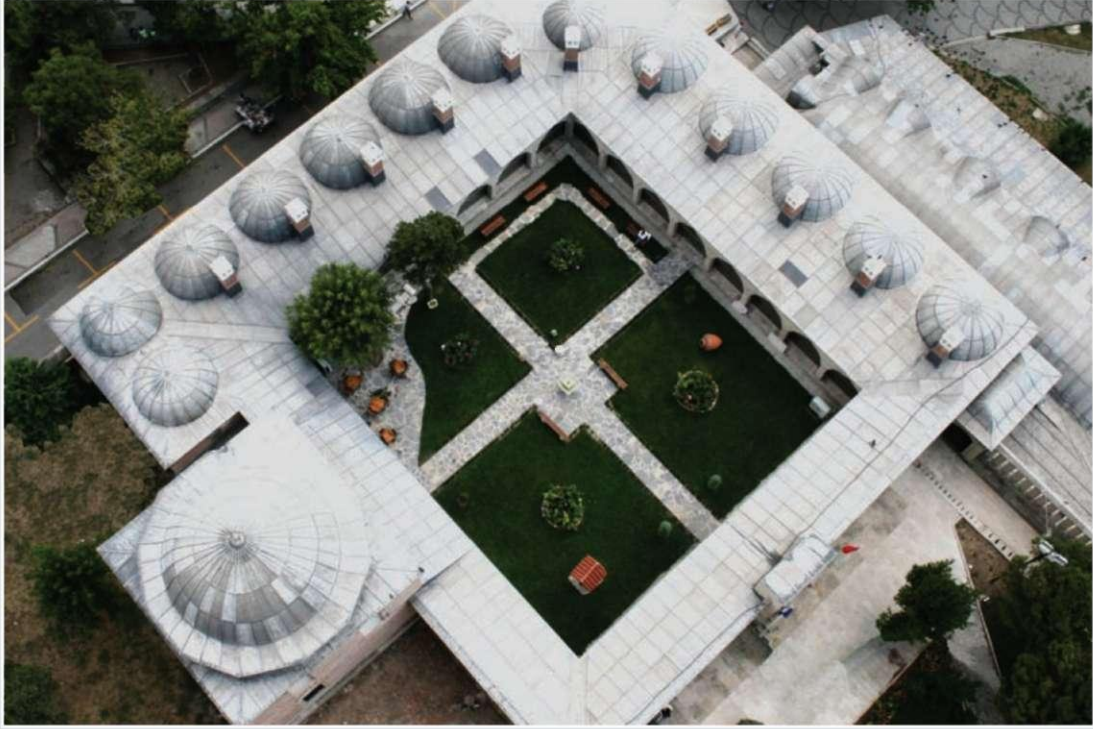
mankenlerden oluşturulan bir anlatımla, dönemine uygun olarak eğitim anı canlandırılmıştır.

Müzedeki ziyaretçilere, mekana özgü, ruhu dinlendiren enstrümantal müzik yayını eşlik etmektedir. Bu müzik eşliğinde ziyaretçilerin rahatça ve huzur içinde zaman geçirmeleri sağlanmaktadır. Selimiye Vakıf Müzesinin avlusuna çıkıldığında Dünya uygarlık tarihinin başyapıtlarından olan Selimiye'yi farklı bir açıdan görüp de bu muhteşem mabede, O'nu ortaya çıkaran Mimar Sinan'a ve bu dehayı yetiştiren büyük medeniyete bir kez daha hayran olmamak mümkün değildir.

Medresenin ortasında üzeri açık ve avluyu dört yandan çevreleyen revakta, Dünya mimarlık tarihinde bir deha olan Mimar Sinan, büyük boy tanıtım panoları yardımıyla anlatılmaktadır. Ayrıca, revakta oluşturulan sergileme sistemi ile geçici sergiler ve çeşitli sanatsal faaliyetler müze ziyaretçilerine sunulmaktadır. Bu çerçevede 2008 yılı içerisinde Çekül Vakfı'nın katkılarıyla Edirne Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından "Sinan'a Saygı Fotoğraf Sergisi", Sinan'ın cami mimarisinde en nadide eseri kabul edilen Selimiye Camii'nin gölgesinde halkla buluşturulmuştur. Yine 2009 yılı içerisinde Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından Edirne ve Kırklareli'nde 2003-2009 yılları arasında restore edilen vakıf eserlerinin restorasyon öncesi ve sonrasında oluşan fotoğraflarının görücüye çıktığı "Vakıf Restorasyonları Sergisi" açılarak müzede uzun süreli olarak ziyarete açık tutulmuştur.

Selimiye Vakıf Müzesi, 2009 yılı içerisinde ulaştığı 113.584 ziyaretçi sayısı ile bölge turizmine katkıda önemli faktörlerden birisi olduğunu göstermiştir. Bu sayı, bölgede bulunan diğer müzeler ile karşılaştırıldığında kayda değer yükseklikte bir rakamı ifade etmektedir. Hizmete açıldığı 1 Temmuz

2007'den beri sürekli artan ilgi ile gezilen müze 24 saat güvenlik görevlileri ve alarm sistemi ile korunup kapalı devre kamera sistemi ile izlenmektedir. Edirne Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün gurur abidesi olarak ayakta duran Selimiye Vakıf Müzesi, pazartesi günleri hariç her gün 09:00-17:00 saatleri arasında 1 Şube Müdürü, 2 Sanat Tarihçisi, 7 Güvenlik Görevlisi, 2 Yardımcı Görevli ile hizmet vermektedir.

Edirne:

Edirne, dünyada tarihi eser yoğunluğu bakımından ilk sıralarda yer alan müze kentlerden birisidir. Her biri birkaç dakikalık yürüme mesafesi içerisinde kalan yüzlerce tarihi eserin birçoğu Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün mülkiyetinde olup, Edirne Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından bakım ve onarımları yapılmaktadır.

Bunlardan en önemlisi Mimar Sinan'ın "Ustalık Eserim" diye adlandırdığı Selimiye Camisi'dir. Edirne'nin geneline hakim bir tepe üzerinde konuşlandırılan bu şaheser, şehre hangi taraftan yaklaşılsa yaklaşılsın, tüm ihtişamıyla dikkat çeker. Edirne'de halk arasında yaygın olarak bilinen bir deyiş vardır: "Selimiye'nin yapısı, Üç Şerefeli'nin kapısı, Eski Cami'nin yazısı." Bu deyişte adı geçen ve kapısındaki işlemlerle ünlü Üç Şerefeli Cami ve duvarlarındaki çok büyük ve estetik yazılarla dikkat çeken Eski Cami de Selimiye'nin peşi sıra gelen muhteşem yapılarıdır.

Edirne'deki turistik mekân ve tarihi eser yoğunluğunu bir nefeste anlatabilmenin mümkün

olmayacağını, Edirne'yi bilenler takdir edeceklerdir. Ancak, yine de bu üç eserin dışında kalanların bir kısmını saymak Edirne'yi anlatabilmek açısından faydalı olacaktır.

İznik çinileriyle ünlü Muradiye Camii, akıl hastalarının su ve müzik ile tedavi edildiği Şifahaneyi de barındıran II. Beyazıt Külliyesi, Türkiye genelinde kalmış sayılı tarihi hamamların en önde gelenlerinden birisi olan Sokullu Hamamı, Edirne'nin ilk sarayına ait olan, Edirne Vakıflar Bölge Müdürlüğüne 'nün restorasyonunu sürdürdüğü ve yine hamam olarak hizmete gireceği günü sabırsızlıkla bekleyen Saray Hamamı, Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'un fetih hazırlıklarını yaptığı Saray kalıntıları, Yunanistan sınırının hemen yanı başındaki batıya en yakın vakıf eseri olan Timurtaş Paşa Camisi, Balkan Savaşı'nda Edirne direnişinin yapıldığı tabyalarda kurulan Şükrüpaşa Anıtı ve Balkan Savaşı Müzesi, yine Edirne direnişinin kalelerinden Hıdırlık Tabyası, büyük İslam âlimlerinden Hasan Sezai Hazretleri Türbe ve Dergâhı, Sinan'ın eserlerden biri olan Rüstem Paşa Kervansarayı, Ekmekçizade Ahmet Paşa Kervansarayı, Yunanistan'a bakan Pazarkule Sınır Kapısı, Bulgaristan'a bakan Kapıkule Sınır Kapısı, dinlerin birleşme noktalarından olan Edirne'nin anıtsal yapılarından Büyük Sinagog, Bulgar Kilisesi, İtalyan Kilisesi, Lozan Anlaşmasında savaş tazminatı olarak alınmış Meriç'in batısındaki tek toprağımız olan Karaağaç'ta dimdik ayakta duran Tarihi Gar Binası ve Lozan Anıtı, ekonominin kalbinin attığı tarihi Alipaşa Çarşısı, Bedesten ve Arasta çarşıları, şehrin dört bir yanını gerdanlık gibi süsleyen Meriç, Tunca ve Arda nehirleri, onların üzerindeki tarihi köprüler ve şüphesiz 648 yıllık tarihiyle dünyanın en köklü sportif geleneği ata sporumuz Kırkpınar güreşlerinin yapıldığı Sarayı. Burada adlarını tek tek saymakla bitirmenin mümkün olmadığı sayısız cami, han, hamam, çeşme, türbe...

Kelimelerle ifade edilemeyecek kadar çok sayıda ve önemde tarihi ve turistik mekanın bulunduğu Edirne, bu eserler yanında yemek kültürü ve hediyelik eşya yönünden de çeşit zenginliğine sahiptir. Edirnekari, Mis (Meyve) Sabunları, Aynalı Edirne Süpürgeleri, Edirne Bebekleri, Selimiye ve Kırkpınar'ın resmedildiği çeşitli hediyelikler ile tava ciğer, Edirne köftesi, Edirne beyaz peyniri, badem ezmesi, deva-i misk helvası, peynir şekeri, peynir helvası, Rumeli tulumba tatlısı gibi yiyecekler, Edirne'yi özel kılan, hem mideye hem gönüllere hitap eden yönleridir bu serhat şehrinin. Bir de küçük bir hatırlatmada bulunmakta fayda var: Edirne ziyaretinde yanınızda mutlaka fotoğraf makinesi veya kamera bulunmalı. Çünkü her bir anınızı ölümsüzleştirmek isteyeceksiniz. Her insanın, ömür boyu en az bir defa gidip görmesi gereken şehirlerden biridir Edirne.

Adres:

Meydan Mahallesi Taş Odalar Sokak.

No:2 Selimiye Dar 'ül Kurra Medresesi

Merkez/EDİRNE

Tel: (284) 21211 33

Faks: (284) 212 32 33

e-posta: edirne@vgm.gov.tr